

Revidering av Strömsunds kommuns avfallsplan

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Inledning	4
2. Hur planen har tagits fram	4
3. Syfte	4
4. Resultat av den förra avfallsplanen	4
5. Övergripande regelverk, avfallsplanarbete och information om avfallshanteringen i kommunen	5
5.1 Lagar och riktlinjer relaterat till avfallsplan, Strömsunds kommun	5
5.2 Avfallstrappan	5
6. Avfallsplanens struktur	6
7. Sammanställning av mål, åtgärder, uppföljning, och ansvar	7
7.1 Hushållsavfall från hushåll och verksamheter	7
7.1.1 Farligt avfall i hushållsavfall	7
7.1.2 Engångsförpackningar och returpapper	8
7.1.3 Källsortering av hushållsavfall	9
7.1.4 Nedskräpning, sopförbränning och annan olaglig hantering av hushållsavfall	10
7.1.5 Matavfall i hushållsavfall	11
7.1.6 Kundnöjdhet, hushållskunder	12
7.2 Verksamhetsavfall	12
7.2.1 Avfallstrappan, verksamhetsutövare	12
7.2.2 Farligt avfall i verksamhetsavfall	13
7.2.3 Kundnöjdhet, verksamhetsutövare	13
7.3 Det kommunala renhållningsansvaret	14
7.3.1 Hantering av slam	14
7.3.2 Deponier	15
7.3.3 Källsortering på återvinningscentraler	16
7.4 Kommunala förvaltningar och bolag	17
7.4.1 Hantering av avfall	17
7.4.2 Inköp	18
8. Koppling mellan kommunens inriktningsmål för avfall och de nationella och regionala miljömålen	19
8.1 God bebyggd miljö	19
8.2 Giftfri miljö	20
8.3 Grundvatten av god kvalitet	20
8.4 Frisk luft	21
8.5 Levande sjöar och vattendrag	21
9. Styrmedel för att uppnå avfallsplanens mål	22
9.1 Ekonomiska styrmedel	22
9.2 Information och utbildning	22
9.3 Kontroll	22
9.4 Förbud	22

Bilagor

Bilaga 1 Nuvarande mängd, sammansättning och hantering av avfall.

Bilaga 2 Framtida insamlingssystem och anläggningar.

Bilaga 3 Uppföljning avfallsplan för 2019-2022.

Bilaga 4 Nedlagda deponier.

Bilaga 5. Miljöbedömning.

Sammanfattning

Avfallsplanen ska bidra till att uppfylla de nationella och regionala miljömålen.

Strömsunds kommun ska via avfallsplanen styra avfallshanteringen mot en resurshushållning baserad på kretsloppsprincipen.

Avfallsplanen har delats in i kategorierna hushållsavfall, verksamhetsavfall, det kommunala renhållningsansvaret och kommunala förvaltningar och bolag. För de olika kategorierna finns inriktningsmål, mätbara mål och åtgärder specificerade. För varje åtgärd finns redovisat vilken kommunal förvaltning som ansvarar för att utföra åtgärden. Kommunstyrelsen är ansvarig för uppföljning av samtliga åtgärder och mål i planen.

Åtgärderna är av olika slag. Vissa av åtgärderna innebär att genom information öka kunskapen om avfall och återvinning hos medborgare och företag. Andra åtgärder innebär att öka återvinningen och minska andelen farligt avfall och förpackningar som hamnar i sopkärlen genom att anordna fastighetsnära insamling. Vissa åtgärder syftar till att minska mängden farligt avfall och läkemedel som spolats ut i avloppen och därmed öka möjligheten att använda avloppsslam som jordförbättringsmedel. Planen anger även åtgärder för att minska kommunens egen produktion av avfall genom att styra inköpen. Slutligen anger planen åtgärder för att förebygga nedskräpning samt minimera miljöpåverkan från gamla deponier.

Till planen finns bifogat en bilagedel, vilken innehåller beskrivning av nuvarande avfallshantering, bedömning av framtida insamlingssystem och anläggningar, utvärdering av tidigare avfallsplan, förteckning över nedlagda deponier, samt en bedömning av om planen medför betydande miljöpåverkan.

1. Inledning

Avfallsplanen ska bidra till att uppfylla de nationella och regionala miljömålen.

Strömsunds kommun ska via avfallsplanen styra avfallshanteringen mot en resurshushållning baserad på kretsloppsprincipen. Kommunen ska verka för en ökad återanvändning och återvinning av material, samt verka för en minskning av nytt material som används i produktions- och konsumtionssystemen.

Avfallsplanen tar upp kommunens mål för avfallsområdet samt hur dessa mål ska uppnås.

Avfallsplanen har delats in i kategorierna hushållsavfall, verksamhetsavfall, det kommunala renhållningsansvaret och kommunala förvaltningar och bolag. För de olika kategorierna finns inriktningsmål, mätbara mål och åtgärder specificerade. För varje åtgärd finns redovisat vilken kommunal förvaltning som ansvarar för att utföra åtgärden. Kommunstyrelsen är ansvarig för uppföljning av samtliga åtgärder och mål i planen.

Uppgifterna i avfallsplanen ska ses över minst vart fjärde år och uppdateras vid behov.

Kommunstyrelsen ska följa upp planen före utgången av april månad varje år, genom revidering av åtgärdsprogram och underlagsmaterial. Avfallsplanen med tillhörande dokument inklusive redovisning av årliga revideringar ska finnas tillgängliga på kommunens hemsida.

2. Hur planen har tagits fram

Förslag till reviderad avfallsplan har tagits fram av en grupp bestående av representanter för teknik- och serviceförvaltningen och miljö- och byggavdelningen.

Samråd har skett med länsstyrelsen den 30 mars 2022.

Förslaget har skickats på remiss till Länsstyrelsen och Region Jämtland Härjedalen, samt till representanter för kommunala nämnder, förvaltningar, bolag och råd, politiska partier samt föreningar.

Förslaget har ställts ut mellan den xx juni till xx juli 2022 i enlighet med kraven i miljöbalken 15 kap. 41-44 §§.

3. Syfte

Syftet med denna avfallsplan är att, ange mål och åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet och öka återvinningen. Målen ska vara så högt satta och åtgärderna så långgående som är möjligt utifrån Strömsunds kommuns förutsättningar. Avfallsplanen ska vara ett styrdokument för kommunens arbete och bidra till att uppfylla de regionala och nationella miljömålen. Kommunen ska i sitt arbete följa och informera om EU:s avfallshierarki, den s.k. avfallstrappan.

4. Resultat av den förra avfallsplanen

Strömsunds förra avfallsplan gällde åren 2019-2022. Avfallsplanen har följts upp under 2019-2021 för att se hur målen uppfylldes, se bilaga 3. Sammanfattningsvis visar uppföljningen att mål och åtgärder är väl utformade. Alla mål hade inte uppnåtts när det var ett år kvar av planperioden.

5. Övergripande regelverk, avfallsplanarbete och information om avfallshanteringen i kommunen

5.1 Lagar och riktlinjer relaterat till avfallsplan, Strömsunds kommun

Det regelverk som i huvudsak styr avfallshanteringen är Miljöbalken (1998:808) och dess följdförfattningar samt EU:s avfallsdirektiv 2008/98/EG.

Varje kommun är enligt Miljöbalken skyldig att upprätta en **renhållningsordning** bestående av dels en **avfallsplan** dels **lokala föreskrifter** om avfallshanteringen. Miljöbalken samt Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall (NFS 2020:6), anger vad en kommunal avfallsplan ska innehålla.

Avfallsplanen påverkas även av kommunens egna dokument:

- Översiktsplan från år 2014.
- Föreskrifter om avfallshantering för Strömsunds kommun
- Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön.
- Föreskrifter om gångbanerenhållning.
- Miljöpolicy
- Upphandlingspolicy
- Riktlinjer för anmälan om eget omhändertagande av avloppsslam.

5.2 Avfallstrappan

Avfallstrappan anger i vilken ordning olika metoder att behandla avfall bör användas. Den grundar sig på EU-direktiv. Sverige har antagit avfallstrappan.

Avfallstrappan är uppdelad i 5 steg:

1. **Förebyggande.**
Avfall kan förebyggas bland annat genom att välja varor av god kvalitet som håller länge. Mängden avfall kan också minimeras genom att producenter använder så effektiva produktionsmetoder som möjligt.
2. **Återanvändning.**
Allt avfall ska i så hög grad som möjligt återanvändas. Detta är en hanteringsform som idag främst sköts av ideella verksamheter, vilka samlar in brukbara objekt.
3. **Materialåtervinning.**
Genom att återvinna befintligt material kan råvaruproduktionen (t ex i skogen eller gruvan) minska vilket sparar stora resurser. Här kommer dessutom det så kallade producentansvaret in, vilket är ett styrmedel så att producenterna själva får ansvara för sitt avfall. Producentansvaret är lagstiftat för följande avfallsslag: förpackningar, däck, batterier, elutrustning, läkemedel, ballonger, tobaksvaror och fimpar, våtservetter samt bilar.
4. **Energiåtervinning.**
Brännbart avfall är en resurs för energiutvinning i t ex fjärrvärmeverk och elproducerande kombikraftverk, där det kan användas för att alstra värme och el
5. **Deponering.**
I sista hand är det fråga om deponering på en deponi, alltså det sämsta alternativet. Det gäller avfall som inte kan användas som en resurs.

6. Avfallsplanens struktur

Avfallsplanens mål och åtgärder redovisas i avsnitten 7.1–7.4:

- 7.1. Hushållsavfall (hushållsavfall från såväl hushåll som verksamheter)
- 7.2. Verksamhetsavfall (branschspecifikt avfall)
- 7.3. Det kommunala renhållningsansvaret
- 7.4. Kommunala förvaltningar och bolag

Varje avsnitt tar upp:

Inriktningsmål

De nationella miljömålen, se avsnitt 8, är nedbrutna i specifika inriktningsmål för varje avsnitt. Genom arbetet med inriktningsmålen kan Strömsunds kommun bidra till att de nationella miljömålen uppnås.

Mätbara mål

De mätbara målen är satta för att redovisa hur långt man nått på väg mot inriktningsmålen. De är anpassade efter vad som är möjligt med beaktande av dagens situation, framtidens möjligheter och förändringar. Här anges också tidpunkten för när målen ska vara uppfyllda.

Åtgärder

Åtgärder som ska vidtas för att kunna uppnå de mätbara målen. Dessa åtgärder ska revideras årligen.

Ansvarig för åtgärder

Ansvariga för utförandet av åtgärderna.

Uppföljning av mätbara mål

Uppföljningen sker årligen före utgången av april månad. Då planen anlägger ett utpräglat brukarperspektiv, kommer uppföljningen bland annat att bestå av plockanalyser, statistik över avfallsmängder samt undersökningar av hur nöjda kvinnor och män i olika åldrar är med systemet. Skulle uppföljningen visa att målen inte uppfylls, får Kommunstyrelsen besluta om justeringar av målen efter samråd med arbetsgruppen för avfallsplanen.

Ansvarig för uppföljning

Ansvariga för uppföljning.

7. Sammanställning av mål, åtgärder, uppföljning, och ansvar

7.1 Hushållsavfall från hushåll och verksamheter

7.1.1 Farligt avfall i hushållsavfall

Inriktningsmål

- Mängden farligt avfall i hushållssoporna ska minska.
- Mängden farligt avfall och läkemedelsrester som spolas ner i avloppet ska minska.

Mätbara mål 2026

- Vid kommunens enkätundersökning ska minst 95 % av både kvinnor och män som deltagit veta vad som är farligt avfall.
- Vid kommunens enkätundersökning ska minst 95 % av både kvinnor och män som deltagit veta var farligt avfall och läkemedelsrester ska lämnas.
- Det ska finnas fastighetsnära källsortering av farligt avfall i form av batterier och ljuskällor inom 200 m från alla kommunägda flerbostadshus.
- Hemtjänstens personal ska källsortera farligt avfall och läkemedelsrester hos de brukare som betalar för utbärning av sopor.

Åtgärder (revideras årligen)

- Årlig information om omhändertagande av farligt avfall och läkemedelsrester. Informationen ska vara på flera språk.
- Särskilda informationsinsatser ska göras i förskolan och skolan. Varje barn bör få sådan information minst en gång i förskolan och en gång i mellanstadiet.
- Upprätta en åtgärdsplan för fastighetsnära sortering av batterier och ljuskällor vid flerbostadsfastigheter som ägs av kommunen eller kommunala bolag.
- Informera privata fastighetsägare till flerbostadshus om behovet av fastighetsnära sortering av farligt avfall.
- Införa källsortering av farligt avfall och läkemedelsrester som en valbar tjänst hos brukare där hemtjänsten ansvarar för att bära ut soporna.

Ansvarig för åtgärder

- Teknik- och serviceförvaltningen ansvarar för information till fastighetsägare. Strömsunds Hyresbostäder ansvarar för information till hyresgäster.
- Barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar för information i förskola och skola.
- Fastighetsförvaltningen respektive Strömsunds hyresbostäder upprättar åtgärdsplan.
- Teknik- och serviceförvaltningen ansvarar för information till privata fastighetsägare.
- Vård- och socialförvaltningen, Närvård Frostviken

Uppföljning

Årlig redovisning av:

- Analyser av slam från kommunala reningsverk
- Analyser av slam från slamlaguner
- Informationsinsatser i förskola och skola

Redovisning vart annat år

- Resultat av enkätundersökning
- Resultat av plockanalyser

Ansvarig för uppföljning

Kommunstyrelsen

7.1.2 Engångsförpackningar och returpapper

Inriktningsmål

Användningen av engångsförpackningar och sådant papper som blir returpapper ska minska.

Mätbara mål 2026

Insamlad mängd returpapper och förpackningsavfall ska minska med 5 % jämfört med 2021, samtidigt som man uppfyller målet för källsortering enligt punkten 7.1.3

Åtgärder (revideras årligen)

- a. Årlig information till hushåll och verksamheter om hur användningen av engångsförpackningar kan minska.
- b. Årlig information till hushåll och verksamheter om hur användningen av sådant papper som blir returpapper, kan minska.

Ansvarig för åtgärder

- a. Teknik- och serviceförvaltningen ansvarar för information till hushållen. Miljö- och byggavdelningen ansvarar för information till verksamheterna.
- b. Teknik- och serviceförvaltningen ansvarar för information till hushåll. Miljö- och byggavdelningen ansvarar för information till verksamheterna.

Uppföljning

Årlig redovisning av:

- Informationsinsatser
- Mängd insamlat material.

Ansvarig för uppföljning

Kommunstyrelsen

7.1.3 Källsortering av hushållsavfall

Inriktningsmål

Hushållsavfallet ska källsorteras och behandlas så att god resurshushållning främjas.

Mätbara mål 2026

- a. Antal kg producentansvarsmaterial och returpapper per person i kärlopsorna ska minska med 10 % jämfört med 2021.
- b. Vid kommunens enkätundersökning ska minst 90 % av både kvinnor och män som deltagit och som nyttjar kommunens renhållning, känna till att det finns återanvändningsbodar på varje återvinningscentral.
- c. Det ska finnas fastighetsnära källsortering av förpackningar och tidningar inom 200 meter från alla kommunägda flerbostadshus
- d. Hemtjänstens brukare ska erbjudas att, efter behovsprövning och mot avgift få förpackningsavfall och tidningar utsorterade. Brukarna ska vid behov få hjälp att beställa hämtning av materialet.

Åtgärder (revideras årligen)

- a. Årlig information om källsortering av producentansvarsmaterial. Informationen ska vara på flera språk.
- c. Särskilda informationsinsatser ska göras i förskolan och skolan. Varje barn bör få sådan information en minst en gång i förskolan och en gång i mellanstadiet.
- d. Upprätta en åtgärdsplan för fastighetsnära insamling.
- e. Införa källsortering av förpackningsavfall och tidningar som en valbar tjänst hos brukare där hemtjänsten ansvarar för att bära ut soporna.

Ansvarig för åtgärder

- a. Teknik- och serviceförvaltningen ansvarar för information till fastighetsägare. Strömsunds hyresbostäder ansvarar för information till hyresgäster.
- c. Barn-, kultur och utbildningsförvaltningen ansvarar för information i förskola och skola.
- d. Strömsunds Hyresbostäder respektive fastighetsförvaltningen.
- e. Vård- och socialförvaltningen, Närvård Frostviken

Uppföljning

Årlig redovisning av:

- Insamlad mängd hushållsavfall per innevånare
- Informationsinsatser
- Årlig redovisning av % flerbostadshus med fastighetsnära insamling.
- Årlig redovisning av % kunder där hemtjänsten bär ut sopor som får denna tjänst.

Redovisning vart annat år:

- Resultat av enkätundersökning
- Resultat av plockanalyser

Ansvarig för uppföljning

Kommunstyrelsen

7.1.4 Nedskräpning, sopförbränning och annan olaglig hantering av hushållsavfall

Inriktningsmål

Olaglig hantering av hushållsavfall, såsom nedskräpning och sopförbränning, ska upphöra.

Mätbara mål 2026

- a. Samtliga hushåll med permanentboende, ska lämna hushållsavfall till den kommunala renhållningen eller ha anmält eget omhändertagande enligt miljöbalken.
- b. Det ska finnas möjligheter för allmänheten att köpa och lämna någon form av turistsopsäckar på samtliga bemannade campingplatser och turistbyråer i kommunen.
- c. Det ska finnas information om systemet med turistsopsäckar på samtliga campingplatser i kommunen samt på turistbyråerna i Strömsund och Gäddede.
- d. Alla kommunala skolor och förskolor ska varje år delta i Håll Sverige Rents skräpplockardagar.

Åtgärder (revideras årligen)

- a. Årlig uppdatering av kundregistret och sammanställning av vilka permanentushåll som inte lämnat kärlsopor under året.
- b. Det ska inte vara tillåtet att lämna matavfall eller osorterade kärlsopor på kommunens återvinningscentraler.
- c. Upprättande av ett system för försäljning och omhändertagande av turistsopsäckar
- d. Information om turistsopsäckar
- e. Årlig informationskampanj till alla skolor, förskolor och dagbarnvårdare om Håll Sverige Rents skräpplockardagar.

Ansvarig för åtgärder

- a-b. Teknik- och serviceförvaltningen
- c-d. Kommunledningsförvaltningen, Strömsund Turism
- e. Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen.

Uppföljning

Årlig sammanställning av:

- Antal permanentbebodda fastigheter där kärlsopor inte har lämnats under året.
- Antal sålda turistsopsäckar till försäljningsställena
- Antal nya ärenden hos miljö- och byggnämnden om olaglig sophantering.
- Andel skolor, förskolor och dagbarnvårdare som deltar i skräpplockardagarna.

Ansvarig för uppföljning

Kommunstyrelsen.

7.1.5 Matavfall i hushållsavfall

Inriktningsmål

- a. Andelen matavfall i restavfallet ska minska.
- b. Matsvinnet ska minska i kommunala verksamheter som hanterar mat

Mätbara mål 2026

- a. Andelen matavfall i restavfallet ska inte överstiga 20 %, av 2021 års nivå.
- b. I alla kommunala verksamheter, ska matavfall sorteras ut.
- c. Inom kommunala verksamheter som hanterar mat ska, totalt matsvinn i procent av serverad mat minska med 5 % jämfört med 2021 års nivå.

Åtgärder (revideras årligen)

- a. Årlig information vid fakturering till hushåll om hur man minskar mängden matavfall.
- b. Årlig information vid fakturering till hushåll och verksamheter om sortering av organiskt avfall.
- c. Särskilda informationsinsatser ska göras i förskolan och skolan. Varje barn bör få sådan information minst en gång i förskolan och en gång i mellanstadiet.
- d. Kommunala verksamheter som hanterar mat ska mäta matsvinnet kontinuerligt, och upprätta en åtgärdsplan för minskning av det matsvinn som uppkommer.

Ansvarig för åtgärder

- a. Teknik- och serviceförvaltningen
- b. Teknik- och serviceförvaltningen
- c. Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen.
- d. Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen, Vård-, och socialförvaltningen, Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Närvård Frostviken

Uppföljning

Årlig redovisning av:

- Redovisning av information i skolor och förskolor
- Årlig redovisning av matsvinn per enhet

Redovisning vart annat år:

- Resultat av plockanalyser

Ansvarig för uppföljning

Kommunstyrelsen.

7.1.6 Kundnöjdhet, hushållskunder

Inriktningsmål

Kunder i alla åldrar ska vara nöjda med kommunens renhållningssystem.

Mätbart mål 2026

Minst 95 % av de kvinnor och män som nyttjar kommunens renhållning ska vara nöjda med systemet för renhållning.

Åtgärder (revideras årligen)

- a. Enkäter där kommunmedborgare kan lämna åsikter och ge förslag.
- b. Årlig uppdatering av kommunens hemsida inom avfallsområdet.

Ansvarig för åtgärder

a-b. Teknik- och serviceförvaltningen.

Uppföljning

Redovisning vart annat år:

- Kundenkäter.

Ansvarig för uppföljning

Kommunstyrelsen

7.2 Verksamhetsavfall

7.2.1 Avfallstrappan, verksamhetsutövare

Inriktningsmål

Företag och andra verksamhetsutövare ska känna till innebörden av avfallstrappan.

Mätbart mål 2022

Minst 90 % av verksamhetsutövarna ska veta vad avfallstrappan innebär.

Åtgärder (revideras årligen)

- a. Dela ut informationsmaterial vid miljötillsyn och andra kontakter med företagen.

Ansvarig för åtgärder

- a. Miljö- och byggavdelningen

Uppföljning

Notera kunskap om avfallstrappan vid miljötillsyn

Årlig redovisning av:

- Informationsinsatser
- Sammanställning av tillsynsprotokoll.

Ansvarig för uppföljning

Kommunstyrelsen

7.2.2 Farligt avfall i verksamhetsavfall

Inriktningsmål

Företag och andra verksamhetsutövare ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.

Mätbart mål 2022

Samtliga verksamhetsutövare som kontrolleras ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.

Åtgärder (revideras årligen)

- a. Dela ut informationsmaterial vid miljötillsyn och andra kontakter med företagen.
- b. Vid miljötillsyn kontrollera verksamhetsutövarers kunskap om farligt avfall

Ansvarig för åtgärder

a-b. Miljö- och byggavdelningen

Uppföljning

Årlig redovisning av:

- Analyser av slam från kommunala reningsverk
- Analyser av slam från slamlaguner
- Sammanställning av tillsynsprotokoll

Ansvarig för uppföljning

Kommunstyrelsen

7.2.3 Kundnöjdhet, verksamhetsutövare

Inriktningsmål

Företag och andra verksamhetsutövare ska vara nöjda med kommunens renhållningssystem.

Mätbart mål 2026

Minst 90 % av verksamhetsutövarna ska vara nöjda med kommunens system för verksamhetsavfall.

Åtgärder (revideras årligen)

- a. Företagsenkäter där företag kan lämna åsikter och ge förslag.
- b. Årlig uppdatering av kommunens hemsida inom avfallsområdet.

Ansvarig för åtgärder

a-b. Teknik- och serviceförvaltningen

Uppföljning

Redovisning vart annat år av:

- Kundenkäter

Ansvarig för uppföljning

Kommunstyrelsen.

7.3 Det kommunala renhållningsansvaret

7.3.1 Hantering av slam

Inriktningsmål

Slam från reningsverk och enskilda avloppsanläggningar ska användas på sådant sätt att näringsämnen tas till vara.

Mätbart mål 2026

- a. Halten av bly, kadmium, koppar, krom, kvicksilver, nickel och zink i slammet ska visa en sjunkande trend jämfört med 2021.
- b. Slam från reningsverk och enskilda avloppsanläggningar ska även fortsättningsvis återvinnas genom kompostering till anläggningsjord.

Åtgärder (revideras årligen)

- a. Slam från de kommunala avloppsreningsverken ska årligen analyseras. Orsaken till förhöjda värden ska spåras och åtgärdas.
- b. Färdigbehandlat slam från de kommunala slambehandlingsanläggningarna ska årligen analyseras.

Ansvarig för åtgärder

a-b. Teknik- och serviceförvaltningen

Uppföljning

Årlig redovisning i miljörapporterna av:

- Resultat av slamanalys från reningsverk
- Resultat av slamanalys från slambehandlingsanläggningar

Ansvarig för uppföljning

Kommunstyrelsen

7.3.2 Deponier

Inriktningsmål

Nedlagda deponier ska inte orsaka skada för människors hälsa eller miljön.

Mätbara mål 2026

- a. När nedskräpning på nedlagda deponier upptäcks vidtas åtgärder omgående.
- c. Deponier yngre än 30 år som inte är enbart slamdeponier eller slaktavfallsdeponier ska ha riskklassats enligt MIFO-modellen.
- d. Alla deponier äldre än 30 år ska ha koordinatsatts och inspekterats.
- e. Sluttäckningen av etapp 2 på Lidens deponi ska vara färdig.

Åtgärder (revideras årligen)

- a. Årlig okulärbesiktning av avfallsdeponier (utom slamdeponier) där sluttäckningen inte är klar.
- b. Varje år ska en minst en fjärdedel av deponierna 30 år eller yngre riskklassas.
- c. Koordinatsättning och/eller okulärbesiktning av de fyra kvarstående deponierna, äldre än 30 år, ska utföras senast 2023
- d. Provtagning av ämnen typiska för lakvatten ska ske vid de nedlagda deponier där betydande risk för förorening av yt- och grundvatten finns.

Ansvarig för åtgärder

a-d. Teknik- och serviceförvaltningen

Uppföljning

Årlig redovisning av:

- Behov av fortsatt provtagning
- Utförda åtgärder under året på nedlagda deponier
- Behov av ytterligare åtgärder på nedlagda deponier

Ansvarig för uppföljning

Kommunstyrelsen

7.3.3 Källsortering på återvinningscentraler

Inriktningsmål

Systemet för källsortering vid kommunens återvinningscentraler ska medföra en rationell och miljöriktig insamling, behandling och avyttring.

Mätbart mål 2026

Kommunen ska inte få några anmärkningar på avfallens renhet från de företag som tar emot de olika avfallsfraktionerna.

Åtgärder (revideras årligen)

- a. Årlig information om sortering i samband med fakturering av renhållningsavgift.
- b. Årlig utdelning av sorteringsguide på flera språk till Strömsunds hyresbostäders hyresgäster.
- c. Sorteringsguide på flera språk på kommunens hemsida.
- d. Årlig egenkontroll av att skyltning vid kommunens återvinningscentraler är tydlig.
- e. Utbildning av personal vid kommunens återvinningscentraler.
- f. Stickprovskontroller av insamlat avfall i form av plockanalyser vart annat år.

Ansvarig för åtgärder

- a. Teknik- och serviceförvaltningen.
- b. Strömsunds hyresbostäder.
- c-f. Teknik- och serviceförvaltningen.

Uppföljning

Årlig redovisning av:

- Informationsinsatser riktade till allmänheten
- Informationsinsatser riktade till Strömsunds hyresbostäders hyresgäster.
- Egenkontroll av skyltning
- Utbildning av personal
- Statistik över insamlade mängder
- Eventuella anmärkningar från avfallsmottagare.

Redovisning vart annat år:

- Resultat av plockanalyser

Ansvarig för uppföljning

Kommunstyrelsen

7.4 Kommunala förvaltningar och bolag

7.4.1 Hantering av avfall

Inriktningsmål

Avfallshanteringen inom kommunens förvaltningar och kommunala bolag ska vara ett föredöme. Alla kommunala förvaltningar och bolag ska hantera avfall enligt avfallstrappan. Anställda i kommunala bolag ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.

Mätbart mål 2026

Det ska finnas system för återanvändning och källsortering av allt avfall på alla arbetsplatser i samtliga kommunala förvaltningar. Även på arbetsplatser i de kommunala bolagen bör sådana system finnas.

Åtgärder (revideras årligen)

Ta fram en åtgärdsplan för återanvändning och källsortering på varje arbetsplats inom kommunala förvaltningar. Sådana åtgärdsplaner bör också finnas för kommunala bolag.

Ansvarig för åtgärder

Samtliga förvaltningar och bolag.

Uppföljning

Den redovisning av måluppfyllelse, verksamhetsberättelser och annat underlag som nämnders ordförande, bolagens verkställande direktörer samt förvaltnings- och avdelningschefer lämnar till kommunledningsförvaltningen, ska även omfatta hur målen i avfallsplanen har uppfyllts.

Ansvarig för uppföljning

Kommunstyrelsen

7.4.2 Inköp

Inriktningsmål

Alla kommunala förvaltningar och bolag ska beakta avfallets uppkomst och farlighet vid teckning av ramavtal för upphandling

Mätbart mål 2026

- Köptroheten av de ramavtal som upphandlas ska uppgå till minst 95 %.
- Kommunens förvaltningar och bolag ska ha använt Upphandlingsmyndighetens miljökriterier med särskilt fokus på produkters livscykel, vid samtliga tecknade ramavtal.
- I minst 90% av kommunala förvaltningar eller bolags upphandlingar av varor ska krav ställas så att avfallets mängd och farlighet minimeras och återvinning underlättas.

Åtgärder (revideras årligen)

- En köptrohetskontroll av kommunens förvaltningar ska göras 4-6 gånger per år på kontonivå i ekonomisystemet. För de kommunala bolagen ska en motsvarande köptrohetskontroll göras.
- Kontroll av andelen ramavtal där man har använt sig av Upphandlingsmyndighetens miljökriterier med särskilt fokus på produkters livscykel.
- Kontroll av andelen upphandlingar där krav ställts så att avfallets mängd och farlighet minimeras och återvinning underlättas.

Ansvarig för åtgärder

- Upphandlingskontoret och kommunala bolag
- Upphandlingskontoret
- Upphandlingskontoret och respektive förvaltning/bolag.

Uppföljning

Årlig redovisning av:

- Resultat av köptrohetskontroller
- Andelen ramavtal där man har använt sig av Upphandlingsmyndighetens miljökriterier.
- Andelen upphandlingar där krav ställts så att avfallets mängd och farlighet minimeras och återvinning underlättas

Ansvarig för uppföljning

Kommunstyrelsen

8. Koppling mellan kommunens inriktningsmål för avfall och de nationella och regionala miljömålen

Inriktningsmålen i avfallsplanen bidrar framför allt till att uppfylla de nationella miljökvalitetsmålen God bebyggd miljö, Giftfri miljö, Frisk luft, Levande sjöar och vattendrag och Grundvatten av god kvalitet.

8.1 God bebyggd miljö

”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.”

Miljömålet **God Bebyggd Miljö** preciseras bland annat som att avfallshanteringen är effektiv för samhället, enkel att använda för konsumenterna och att avfall förebyggs. Resurserna i det avfall som uppstår ska tas till vara i så hög grad som möjligt och avfallets påverkan på och risker för hälsa och miljö ska minimeras.

Ett av etappmålen under detta miljömål är **Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan**. Insatser ska vidtas så att senast år **2023/2024** sorteras minst 75 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger ut och behandlas biologiskt så att växtnäring och biogas tas tillvara.

Ett annat etappmål under detta miljömål är **Mer bygg- och rivningsavfall ska materialåtervinnas och förberedas för återanvändning**. Förberedande insatser för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning av icke-farligt bygg- och rivningsavfall, med undantag av jord och sten, ska årligen fram till 2025 uppgå till minst 70 viktprocent.

Följande av kommunens inriktningsmål bedöms bidra till att uppfylla miljömålet ”God bebyggd miljö” och etappmålet ”Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan”:

- Mängden farligt avfall i hushållssoporna ska minska.
- Företag och andra verksamhetsutövare ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.
- Hushållsavfallet ska källsorteras och behandlas så att god resurshushållning främjas.
- Användningen av engångsförpackningar och sådant papper som blir returpapper ska minska.
- Alla kommunala förvaltningar och bolag ska hantera avfall enligt avfallstrappan.
- Företag och andra verksamhetsutövare ska känna till innebörden av avfallstrappan.
- Andelen organiskt avfall i restavfallet ska minska.
- Olaglig hantering av hushållsavfall, såsom nedskräpning och sopförbränning, ska upphöra.
- Kunder i alla åldrar ska vara nöjda med kommunens renhållningssystem.
- Företag och andra verksamhetsutövare ska vara nöjda med kommunens ren-hållningssystem.
- Slam från reningsverk och enskilda avloppsanläggningar ska användas på sådant sätt att näringsämnen tas till vara.
- Systemet för källsortering vid kommunens återvinningscentraler ska medföra en rationell och miljöriktig insamling, behandling och avyttring.
- Avfallshanteringen inom kommunens förvaltningar och kommunala bolag ska vara ett föredöme.
- Anställda i kommunala bolag ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.
- Alla kommunala förvaltningar och bolag ska vid upphandling beakta avfallets uppkomst och farlighet.

8.2 Giftfri miljö

"Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av natur-främmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna."

*Regeringen har fastställt sex preciseringar av miljö kvalitetsmålet **Giftfri miljö**:*

- Den sammanlagda exponeringen för kemiska ämnen via alla exponerings-vägar är inte skadlig för människor eller den biologiska mångfalden.
- Användningen av särskilt farliga ämnen har så långt som möjligt upphört.
- Spridningen av oavsiktligt bildade ämnen med farliga egenskaper är mycket liten och uppgifter om bildning, källor, utsläpp samt spridning av de mest betydande av dessa ämnen och deras nedbrytningsprodukter är tillgängliga.
- Förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljö
- Kunskap om kemiska ämnens miljö- och hälsoegenskaper är tillgänglig och tillräcklig för riskbedömning
- Information om miljö- och hälsofarliga ämnen i material, kemiska produkter och varor är tillgänglig

Följande av kommunens inriktningsmål bedöms bidra till att uppfylla miljömålet "Giftfri miljö":

- Mängden farligt avfall i hushållssoporna ska minska.
- Mängden farligt avfall och läkemedelsrester som spolas ner i avloppet ska minska.
- Företag och andra verksamhetsutövare ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.
- Anställda i kommunala bolag ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.
- Kunder i alla åldrar ska vara nöjda med kommunens renhållningssystem.
- Företag och andra verksamhetsutövare ska vara nöjda med kommunens renhållningssystem.
- Olaglig hantering av hushållsavfall, såsom nedskräpning och sopförbränning, ska upphöra.
- Nedlagda deponier ska inte orsaka skada för människors hälsa eller miljö
- Systemet för källsortering vid kommunens återvinningscentraler ska medföra en rationell och miljöriktig insamling, behandling och avyttring.
- Avfallshanteringen inom kommunens förvaltningar och kommunala bolag ska vara ett föredöme.
- Alla kommunala förvaltningar och bolag ska beakta avfallets uppkomst och farlighet vid teckning av ramavtal för upphandling.

8.3 Grundvatten av god kvalitet

"Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag."

*Regeringen har fastställt sex preciseringar av miljö kvalitetsmålet **Grundvatten av god kvalitet**:*

- Grundvattnets kvalitet
- God kemisk grundvattenstatus
- Kvaliteten på utströmmande grundvatten
- God kvantitativ grundvattenstatus
- Grundvattennivåer
- Bevarande av naturgrusavlagringar

Följande av kommunens inriktningsmål bedöms bidra till att uppfylla miljömålet "Grundvatten av god kvalitet":

- Nedlagda deponier ska inte orsaka skada för människors hälsa eller miljö.

8.4 Frisk luft

"Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas."

*Regeringen har fastställt tio preciseringar av miljökvalitetsmålet **Frisk luft** om högsta halt av:*

- Bensen
- Bensapyren
- Butadien
- Formaldehyd
- Partiklar (PM_{2,5})
- Partiklar (PM₁₀)
- Marknära ozon
- Ozonindex
- Kvävedioxid
- Korrosion

Följande av kommunens inriktningsmål bedöms bidra till att uppfylla miljömålet "Frisk luft":

- Mängden farligt avfall i hushållssoporna ska minska.
- Företag och andra verksamhetsutövare ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.
- Anställda i kommunala bolag ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.
- Olaglig hantering av hushållsavfall, såsom nedskräpning och sopförbränning, ska upphöra.
- Systemet för källsortering vid kommunens återvinningscentraler ska medföra rationell och miljöriktig insamling, behandling och avyttring.
- Kunder i alla åldrar ska vara nöjda med kommunens renhållningssystem.
- Företag och andra verksamhetsutövare ska vara nöjda med kommunens renhållningssystem.

8.5 Levande sjöar och vattendrag

"Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras.

Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas."

*Regeringen har fastställt elva preciseringar av miljökvalitetsmålet **Levande sjöar och vattendrag**:*

- God ekologisk och kemisk status
- Oexploaterade och i huvudsak opåverkade vattendrag
- Ytvattentäckers kvalitet
- Ekosystemtjänster
- Strukturer och vattenflöden
- Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation
- Hotade arter och återställda livsmiljöer
- Främmande arter och genotyper
- Genetiskt modifierade organismer
- Bevarade natur- och kulturmiljövärden
- Friluftsliv

Följande av kommunens inriktningsmål bedöms bidra till att uppfylla miljömålet "Levande sjöar och vattendrag":

- Mängden farligt avfall och läkemedelsrester som spolas ner i avloppet ska minska.
- Företag och andra verksamhetsutövare ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.
- Anställda i kommunala bolag ska veta hur farligt avfall som uppstår i verksamheten ska hanteras.
- Nedlagda deponier ska inte orsaka skada för människors hälsa eller miljön.

9. Styrmedel för att uppnå avfallsplanens mål

De styrmedel som används i avfallsplanen är ekonomiska styrmedel, information och utbildning, kontroll samt förbud.

9.1 Ekonomiska styrmedel

Matavfallsinsamlingen blir frivillig med en miljöstyrande taxa och med fortsatt behovstömning av restavfallet. På så sätt blir kostnaderna för renhållning lägre för den som källsorterar sitt avfall väl. Målet är att styra avfallshanteringen mot en mer hållbar utveckling och att taxan ska motivera till bättre källsortering, mer återvunnet material och en bättre miljö och arbetsmiljö.

9.2 Information och utbildning

- Kommunens webbplats ska årligen uppdateras och förbättras vad gäller information om avfallshantering.
- Skriftlig information om avfallstrappan samt återanvändning, källsortering, och farligt avfall ska regelbundet skickas ut till hushållen i samband med fakturering. Informationen ska vara på de språk som är vanliga inom kommunen.
- Motsvarande information anpassat till företag ska skickas ut med fakturor till dem.
- Särskilda informationsinsatser ska göras i samarbete med förskolan och skolan. Varje barn bör få sådan information en gång i förskolan, samt en gång mellanstadiet. Skolor, förskolor och dagbarnvårdare ska uppmanas att delta i Håll Sverige Rents skräpplockardagar.
- Varje år ska de permanentboende hushåll som ej lämnat kärlsopor få skriftlig information.
- Personalen på kommunens återvinningscentraler samt vaktmästare anställda av kommunen eller kommunala bolag ska få den utbildning som behövs för att de ska kunna bidra till att avfallsplanens mål uppfylls.

9.3 Kontroll

- Kommunens förvaltningar och bolag ska årligen i samband med annan redovisning av verksamheten även redovisa hur förvaltningen eller bolaget uppfyller avfallsplanen och kommunens upphandlingspolicy.
- Varje år ska teknik- och serviceförvaltningen genom sitt kundregister sammanställa vilka permanentboende hushåll som inte lämnat kärlsopor under föregående år.
- Senast 2026 ska alla deponier som är 30 år eller yngre (undantaget slam- eller slaktavfallsdeponier) ha riskklassats enligt MIFO-modellen.
- 2023 ska samtliga deponier äldre än 30 år ha koordinatsatts och okulärbesiktats.
- Varje år ska slam från reningsverk och slamlaguner analyseras med avseende på ämnen som är skadliga för människors hälsa eller miljön.
- Vart annat år ska plockanalyser genomföras av både mat- och restavfall samt av avfall som lämnats på kommunens återvinningscentraler.
- Vid miljötillsyn hos företag ska företagens kunskap om avfallstrappan, källsortering och hantering av farligt avfall kontrolleras och noteras.

9.4 Förbud

Det är förbjudet att lämna matavfall eller osorterat restavfall på kommunens återvinningscentraler. Förbudet gäller inte vid Lidens återvinningscentral i de fall sortering har beställts som en tjänst av kommunen.